

МІНРЕГІОН

РЕФОРМУВАННЯ СЕКТОРУ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

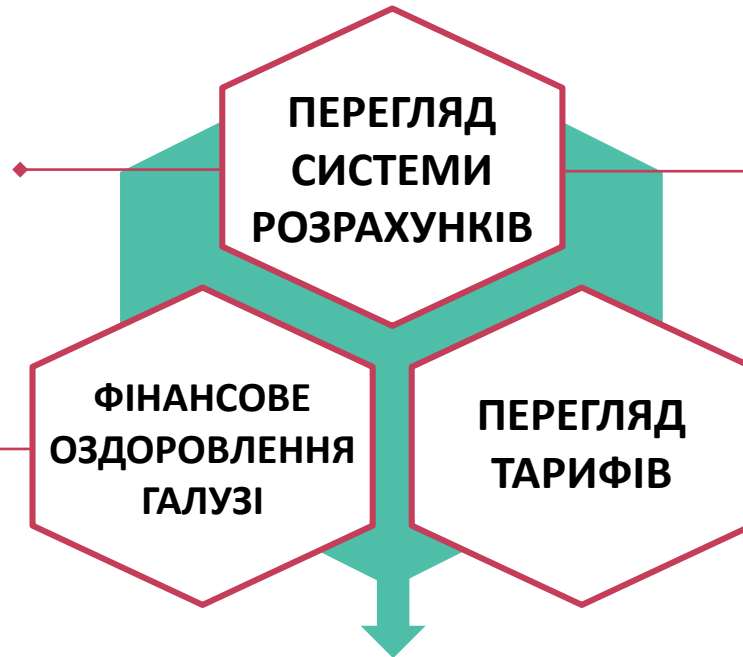
**Міністерство регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства України**

*Матеріали розроблено за участі групи радників
Віце-прем'єр-міністра України, Зубка Г.Г.*

Січень 2017

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОГЛЯД НА РЕФОРМУВАННЯ СЕКТОРУ

- Мінімізація клірингу (монетизація розрахунків)
- Перехід на нормальні господарські відносини між учасниками галузі

- Покращення в фінансуванні бюджетних зобов'язань перед ТКЕ
- Підвищення платіжної дисципліни

- Комплексна реструктуризація боргів галузі
- Покращення управління підприємством (планування територій теплопостачання)

**Стратегія
Реформування Сектору**

- Рівень тарифів, що відповідатиме реальними операційним витратам підприємств
- Запровадження методології тарифоутворення що стимулюватиме залучення інвестицій та оптимізацію операційних витрат

Першочерговий етап (до 2018 року)

Середньостроковий етап (до 2025 року)

Довгостроковий етап (до 2035 року)

Пріоритети:

- пропонується виконати ряд заходів, направлених на покращення прозорості та ефективності взаємовідносин у галузі, стабілізацію економічного стану та поліпшення умов для модернізації технічної бази підприємств теплоенергетики, та визначити шляхи подальшого розвитку тепlopостачання у населених пунктах держави.

Пріоритети:

- інвестиційно-інноваційний розвиток ТКЕ при масовій термомодернізації будівель (40 - 50 % будівель);
- переозброєння систем теплозабезпечення на всіх етапах технологічного процесу, досягнення середнього по країні рівня споживання теплової енергії в будівлях 60 -80 кВт/м²/рік;
- досягнення частки використання альтернативних джерел енергії в загальному балансі теплозабезпечення до 30 %;
- перехід на ринкові умови функціонування ТКЕ;
- розвиток реального конкурентного середовища в сфері тепlopостачання.

Пріоритети:

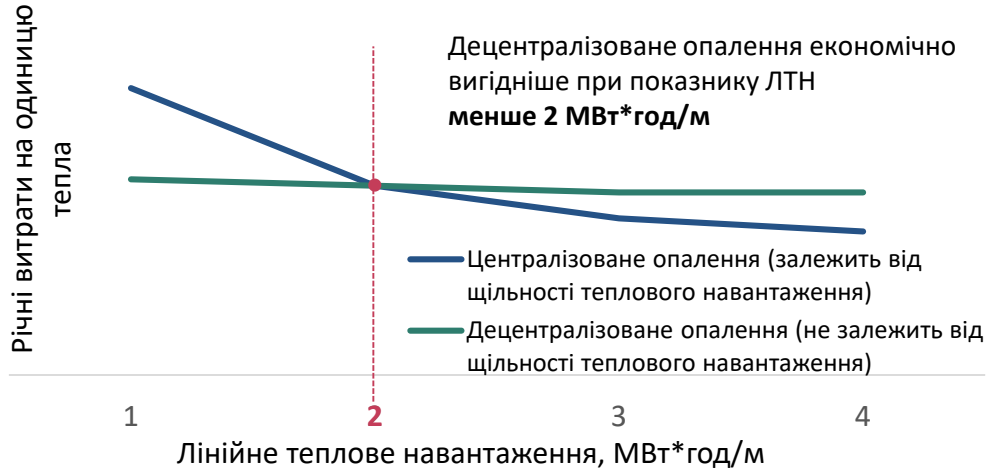
- інвестиційно-інноваційний розвиток ТКЕ при завершенні 100% термомодернізації будівель;
- переозброєння систем теплозабезпечення на всіх етапах технологічного процесу, досягнення середнього по країні рівня споживання теплової енергії в будівлях 80 -20 кВт/м²/рік;
- досягнення частки використання альтернативних джерел енергії в загальному балансі теплозабезпечення до 40 %.

1. СКЛАДАННЯ СУЧАСНИХ ТА АКТУАЛЬНИХ ПЛАНІВ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ ТЕРИТОРІЙ
2. ПОКРАЩЕННЯ ТАРИФОУТВОРЕННЯ В ЧАСТИНІ ОПЕРАЦІНИХ, КАПІТАЛЬНИХ ТА ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ
3. ПЕРЕХІД ДО СТИМУЛЮЮЧОГО ТАРИФОУТВОРЕННЯ
4. ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТІЖНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
5. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ РОЗРАХУНКІВ ЗА СУБСИДІЯМИ

ПОТЕНЦІАЛ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ОПАЛЕННЯ

Зв'язок між лінійним-тепловим навантаженням (ЛТН) та витратами на опалення

Джерело: дані Intelligent Energy Europe "Energy Distribution: District Heating and Cooling"

Показник ЛТН у країнах ЄС та Україні, МВт*год/м

Джерело: дані euroheat.org (2015), Укрстату, Мінрегіону, аналіз Робочої групи

Критерії вибору системи опалення

1. Критерієм вибору централізованим та децентралізованим опаленням є показник **Лінійного теплового навантаження (ЛТН)**, який розраховується як відношення річного попиту на теплову енергію до довжини тепломереж (МВт*год/м)
2. За умови використання традиційних джерел енергії, використання централізованого опалення вважається більш вигідним при значенні ЛТН **більше 2 МВт*год/м** (для конкретної системи)
3. Використання систем ЦО при ЛТН **менше 2 МВт*год/м** може бути виправдане за умови використання відновлювальних джерел енергії або надлишків теплової енергії від промисловості. Така практика розповсюджена у Скандинавських країнах.
4. Показник **ЛТН в Україні значно знизився** за 10 років і продовжуватиме знижуватись, враховуючи заходи з здійснення термомодернізації будинків. Тому доцільно розглянути можливості щодо децентралізації опалення (особлива для малих та середніх міст де щільність населення та теплового навантаження є меншою)

Показник ЛТН у містах України

Місто	ЛТН, МВт*год/м	Населення, тис	Місто	ЛТН, МВт*год/м	Населення, тис
Вінниця	4,2	372	Житомир	2,2	270
Київ	4,0	2 868	Хмельницький	1,8	266
Харків	4,0	1 451	Бердичів	1,5	78
Рівне	2,9	249	Світловодськ	1,4	46
Лубни	2,7	47	Первомайськ	1,4	66
Старокостянтинів	2,6	35	Сарни	1,2	28
Маріуполь	2,3	458	Каховка	1,0	37
Ізмаїл	2,2	71	Радивилів	0,5	10

Джерело: дані Укрстату, Мінрегіону, аналіз Робочої групи

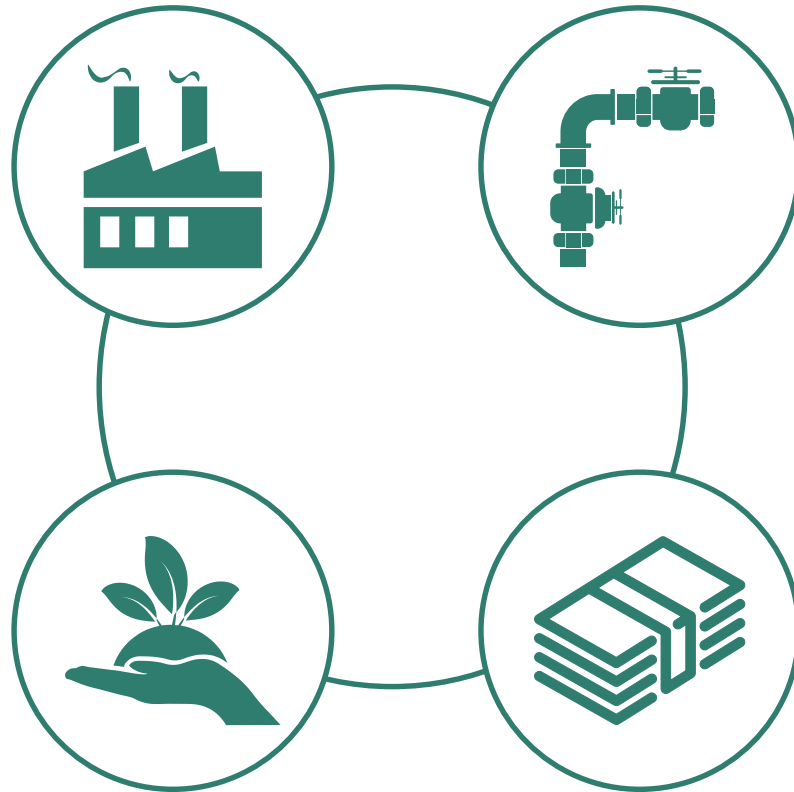
Кращий європейський досвід

Ефективне виробництво

- Висока ефективність виробництва теплової енергії
- Значна частка використання ТЕЦ
- Використання надлишкової енергії з промисловості
- Використання ІТП на будинках споживачів

Екологічність

- Значна частка використання відновлюваних джерел енергії
- Велика частка використання ТЕЦ
- Низький рівень викидів

Ефективні теплові мережі

- Висока щільність споживання тепла
- Мінімальні втрати тепла (до 10%)
- Мінімальні потреби в поповненні води
- Максимальна надійність мереж

Фінансова стійкість

- Високий рівень платіжної дисципліни
- Обґрунтований тариф для покриття операційних витрат та ремонтів
- Стимулювання достатнього рівня інвестицій
- Відсутність крос-субсидування

ПРОБЛЕМАТИКА

НАСЛІДКИ

Не повністю та не вчасно враховуються фінансові витрати (в тому числі на інвестиційні проекти, які фінансують МФО)

- Неможливість залучення коштів на модернізацію ТКЕ (в тому числі наявних коштів ЄБРР, ЄІБ та МБРР)

Знижена сума амортизаційних відрахувань

- Недостатність власних коштів ТКЕ для ремонтів та модернізації

Відсутність джерел покриття фінансових витрат та незахищений від блокування рахунок

- Випадки блокування рахунків ТКЕ та неможливість використовувати кошти взятої позики

ІСНЮЮЧА МЕТОДОЛОГІЯ ВРАХУВАННЯ ВИТРАТ НЕ СПРИЯЄ ЗАЛУЧЕННЮ ІНВЕСТИЦІЙ ТА СТИМУЛУ ДО ОПТИМІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ

ПРОБЛЕМАТИКА “COST+”

НАСЛІДКИ

Відсутність в тарифі закладеної норми прибутку для інвестора

- Відсутність стимулів у інвесторів здійснювати фінансування в сектор централізованого опалення

Відсутність стимулу у ТКЕ до скорочення неефективних операційних витрат

- Відсутність стимулів у ТКЕ оновлювати матеріальну базу

Недосконала методика оцінки активів підприємств ЖКГ

- Унеможлиблює оновлення матеріально-технічної бази по причині недостатніх амортизаційних відрахувань

ІСНУЮЧА МЕТОДОЛОГІЯ “COST+” НЕ СТВОРЮЄ СТИМУЛІВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ

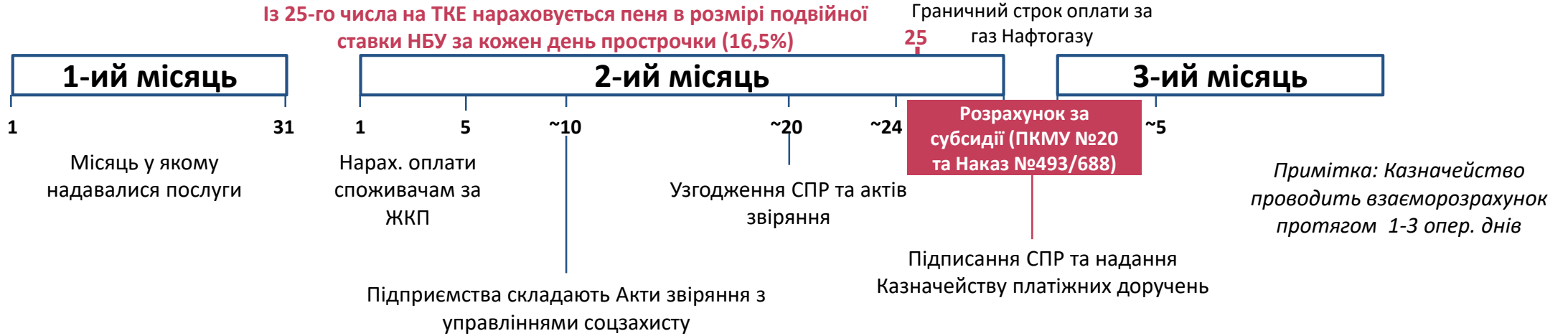
МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ ОПАЛЕННЯ

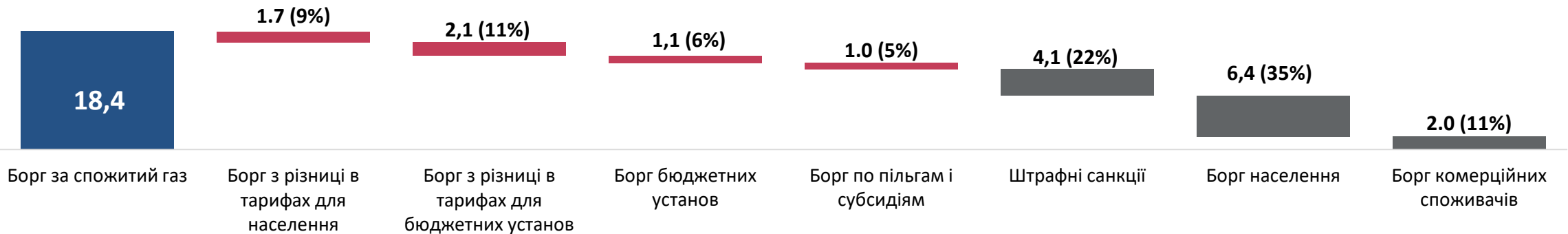

ПЛАТІЖНА ДИСЦИПЛІНА

ТКЕ МАЮТЬ СПЛАЧУВАТИ ЗА ГАЗ РАНІШЕ НІЖ ОТРИМУЮТЬ РОЗРАХУНОК ЗА СУБСИДІЯМИ, ЩО ПРИЗВОДИТЬ ДО НАКОПИЧЕННЯ БОРГІВ У ГАЛУЗІ

СТРУКТУРА ЗАБОРГОВАНOSTІ СТАНОМ НА 01.05.2016, МЛРД ГРН

Недоліки існуючої системи субсидій

- Розмита відповідальність за несвоєчасну і неповну сплату за надані послуги між споживачем та державою в особі численних органів, які беруть участь у розрахунках
- Немає контролю за нарахованою та фактично отриманою сумою субсидії
- Система спонукає до взаємозаліків, що негативно відбивається на проведенні розрахунків та відповідальності за правильність визначення суми платежу

Цільові параметри (переваги) нової системи субсидій

- Підвищення відповідальності держави та надавачів послуг за стан розрахунків внаслідок, виокремлення відносин між споживачем і державою та постачальником і державою
- Відсутність мотивації до клірингових розрахунків, робить систему чіткою, прогнозованою та прозорою
- Гнучкість для споживача щодо термінів та способів проведення оплати